

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАРМАЦЕВТІВ: ФОКУС НА ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

І.В.Соколова

Донецький національний медичний університет

«Фокус на пацієнта» як стратегічний напрям розвитку охорони здоров'я у ХХІ столітті, визначений Всесвітньою організацією охорони здоров'я (WHO), поступово змінює професійні ролі фармацевта: від посередника і постачальника фармацевтичної продукції на фармацевтичному ринку до фахівця, який надає пацієнтові високофахову консультативну допомогу з лікарських засобів та їх вживання.

«Фокус на пацієнта: пацієнторієнтовані результати» – основна площина панельних дискусій учасників 18-ї Світової зустрічі Міжнародного товариства фармакоеконічних досліджень (США, 2013 р.). Цінність лікування у сучасній охороні здоров'я з точки зору основних основних стейкхолдерів – лікаря, фармацевтичного виробника, пацієнта та держави – ключові меседжі основних доповідей на 20-му Європейському конгресі ISPOR-2017 (International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research). По зміну підходів до організації фармацевтичної допомоги населенню та управління якістю у сфері фармації йшлося на Європейському конгресі ISPOR-2018 «Нові перспективи вдосконалення систем охорони здоров'я 21 століття».

Виконання і контроль за дотриманням стандартів, правил і норм відповідно до принципів належних практик (GMP, GCP, GDP, GPP тощо) стає обов'язковим правилом країн ЄС. Деонтологічні засади професійної діяльності і етичні принципи взаємовідносин між фармацевтичним працівником і пацієнтом фармацевтичним працівником і лікарем з колегами визначено в Етичному кодексі фармацевтичних працівників України [1].

Мета фармацевтичної реформи в Україні полягає у тому, щоб зробити ліки безпечними, доступними та ефективними. Фармацевтичний сектор України спрямовано на системні зміни, зокрема: запровадження процедури реєстрації ціни відповідно до стандартів ЄС; зовнішнє реферування цін – для

оригінальних лікарських засобів; ціноутворення, що базується на генеричності препарату – для генериків; встановлення ціни відшкодування шляхом внутрішнього реферування цін; моніторинг наявності та доступності лікарських засобів для населення України [3, с. 32-34].

Професійна підготовка фахівців фармацевтичної галузі у закладах медичної освіти України поступово синхронізується із Стратегією розвитку медичної освіти (2019) відповідно до нового Стандарту вищої освіти в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація [2].

У 2015 році було здійснено перехід до укрупненого переліку галузей знань «22 Охорона здоров'я» і спеціальностей (зокрема 0226 Фармація, промислова фармація), що відповідає світовій практиці підготовки фахівців за Міжнародною стандартною класифікацією освіти (ISCED-F 2013): галузь знань 091 Health, спеціальність 0916 Pharmacy [5, р.46]. В Україні для магістра фармації, промислової фармації обсяг освітньо-професійної програми становить – 300 кредитів ЄКТС на основі повної загальної середньої освіти заочною формою навчання та скорочений термін навчання на основі освітнього ступеня молодший бакалавр, бакалавр, освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст спеціальності Фармація за заочною формою навчання [2].

Прийняття Стандартів та рекомендації для забезпечення якості у Європейському регіоні вищої освіти (ESG, 2005, 2015) ознаменувало новий етап стандартизації вищої освіти для 48 країн. У країнах Європейського Союзу (понад 340 медичних шкіл) також використовують ESG. Визначені у Стандартах спільні цінності та принципи стали основною ознакою європейського виміру забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ЕНЕА) [7]. Реалізація ESG означає «застосування міжнародного менталітету до всіх підходів щодо забезпечення якості та всіх процедур незалежно від того, де вони можуть бути проведені» [6, р.7].

«Фокус на якість: студентоцентрикований і компетентнісний підходи» означають гармонізацію професійної підготовки фахівців фармацевтичної

галузі в Україні з європейськими стандартами забезпечення якості з урахуванням кращих національних традицій. У проекті нового Стандарту вищої освіти «0226 Фармація, промислова фармація» [2] спеціальні (фахові) компетентності згруповані у п'ять кластерів відповідно до Глобальної рамки компетентностей фармацевтичних фахівців освітньої ініціативи Міжнародної фармацевтичної федерації (FIP Education Initiatives. Pharmacy Education Taskforce. A Global Competency Framework, v.1) та з урахуванням національних особливостей підготовки здобувачів вищої фармацевтичної освіти: фармацевтичні компетентності в галузі охорона здоров'я; компетентності у сфері надання фармацевтичної допомоги населенню; організаційні та управлінські компетентності; професійні та особистісні компетентності у сфері забезпечення та управління якістю. Компетентності у сфері надання фармацевтичної допомоги для досягнення пацієнтоорієнтованого результату визначено як сформовані здатності «проводити оцінювання лікарських засобів, комбінувати і дозувати лікарські засоби, здійснювати моніторинг медикаментозної терапії, проводити консультації пацієнтів» [4, р.10-11].

Список використаних джерел

1. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. (2010). Режим доступу: <https://www.apteka.ua/article/126803>
2. МОН України. (2018). Стандарт вищої освіти України за другим рівнем вищої освіти підготовки здобувачів ступеня магістра в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація» (проект). Київ. 30 с.
3. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 років. (2014). МОЗУ. Режим доступу: <http://moz.gov.ua/strategija>
4. FIP Education Initiatives. Pharmacy Education Taskforce. (2012). A Global Competency Framework, v.1, 21 p.
5. International standard classification of education. Fields of education and

training 2013 (ISCED-F 2013). (2015). UNESCO-UIS. 96 p.

6. Josep Gr., Hopbach A., Mcclaran A. etc. Quality. (2015). Procedures in the European higher education area and beyond – internationalisation of Quality assurance agencies. 4th ENQA survey. URL :

<http://www.enqa.eu/index.php/publications/papers-reports/occasional-papers/>

7. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) (2015). Brussels, Belgium. 32 p.